

Pistinnoviny

XXIV

Milí čtenáři,

nedávno jsem zjistila, že mám na zadní straně tepláků, které jsem v době distanční výuky pasovala spolu s vytahanými tričky na svou školní uniformu, značně ztenčenou látku. Dobrat se příčiny nebylo žádným uměním, šlo o prostý následek častého sezení a látka se opotřebovala. Myslím, že celý rok 2020 by se dal shrnout jako sedavý, minimálně pro nás školáky. Ze školního ruchu jsme náhle museli přejít na distanční výuku, což pro nás znamenalo smrsknutí všech odborných učeben do jednoho pokojíčku a jednoho počítače.

Tady se krásně ukazuje, jaké jsme, my lidé, přizpůsobivé potvůrky. Kdyby mi někdo před dvěma lety řekl, že se budu brzy nacházet v takových podmínkách, bylo by to pro mě nepředstavitelné. A hle, nyní se všichni učíme online, dospělí mají home office, restaurace jsou zavřené a my jsme si zvykli. Zvykli neznamená, že jsme se se situací smířili, nebo že jsme se s ní vypořádali (bez přešlapů), ale naučili jsem se v ní jakž takž žít. Tento rok byl názornou ukázkou toho, jak je možné, že lidstvo přežilo tolik tisíciletí. (Zároveň nám ale pokládá otázku, jestli pro Zemi také nejsme jen obtížným „hmyzem“, na který nefungují žádné prostředky...)

A do tohoto času vychází 24. číslo Pištinovin. Protože se mi neozval žádný zájemce o vedení časopisu, je to definitivně poslední číslo. Čas vydávání byl plný nesplněných termínů a pravopisných chyb, ale také zajímavých myšlenek, úvah a vyhlídek do budoucna. Časopis od svého zrodu ušel dlouhou cestu, začaly se v něm objevovat čím dál častěji smysluplné články vybízející čtenáře k vlastnímu rozjímání. Pro mě osobně to byla radost a ráda bych poděkovala všem přispěvatelům, protože bez nich by nikdy nemohlo vzniknout tak pestré dílo! Velký dík patří i všem čtenářům, kteří tomu sepisování dali smysl. :)

Toto poslední číslo je určeno především k zamyšlení, proto se můžete začíst do článku o slavném filozofovi Immanuelu Kantovi, pokusit se proniknout do myšlenek ukrytých v básních nebo jen tak bloudit a hledat mezi řádky inspiraci. Snad pro vás bude toto číslo příjemným zastavením v tom všem shonu.

Děkuji vám všem za přízeň a přeji naplněný rok 2021!

Alžběta Poláčeková

KANT

V tomto článku budu hodně citovat z knihy *Sofiiin svět* od Josteina Gaardera, protože si zatím netroufám říci, že Kantovým myšlenkám rozumím natolik, abych o nich psala bez pomoci zdrojů. Ke všemu jsou v knize i příklady a celkově je to v ní velmi dobře podané. Tak snad mi prominete, že si tentokrát nějaké věty půjčím ©. Jinak, upozorňuji předem, jsem si vědoma, že jsem vytvořila opravdu náročný, ale doufám, že i obohacující článek, který bude chtít určitě více času pro čtení i přemýšlení. Filozofové se však snaží vyšplhat na některý z králičích chloupků, aby se mohli kouzelníkoví podívat přímo do očí...

Immanuel Kant byl filozof a profesor filozofie, který žil v 18. století. Byl něco jako mostem mezi empiriky a racionalisty. Empirikové tvrdili, že správné poznání světa i sebe sama spočívá v našich citech. Racionalisté byli naopak přesvědčeni, že toto poznání je v našem rozumu. Obě skupiny zamítaly názory té druhé, a tak se jejich možnosti o uvažování nad světem patřičně zmenšily. Kant byl nestranný, z obou skupin si vzal něco a díky tomu mohl jít po (zlaté) střední cestě.

Všechny filozofy bez rozdílu zajímala otázka, co víme o světě. Do příchodu Kanta byly jen dvě možnosti.

*Bud' je svět přesně takový, jak ho vnímáme smysly -
nebo je takový, jak se jeví našemu rozumu.*

Kant přichází s novou myšlenkou, že vnímání smysly i rozumové chápání hrají v našem prožívání světa důležitou roli.

Vychází z toho, že naše poznatky o světě pocházejí ze zkušenosti nabitě smysly. Například zažíváním různých situací získáváme představu o těchto

situacích a podle této představy si k situacím tvoříme předsudky. Ale dále také tvrdí, že v našem rozumu jsou uloženy důležité předpoklady toho, JAK vnímáme svět kolem sebe. Například, když si nasadíme brýle s červenými skly, vidíme svět stejný jako předtím, ale všechny věci mají červenou barvu. Všechno, co vidíme, tedy pochází z vnějšího světa, ale to, jak to vidíme, rozhodují skla brýlí. Nemůžeme přeci říct, že svět je červený, i když ho tak vidíme. Kant tedy uvažuje tak, že v našem rozumu jsou zabudovány jisté dispozice, které naše zkušenosti zabarvují. Mezi tyto vrozené vlastnosti patří podle Kanta i vnímání času a prostoru. Myslí si, že čas a prostor nejsou vlastnosti světa, ale našeho rozumu, což je pro nás úplně nový a těžko představitelný pohled, který přes naše brýle neumíme vidět. Lidské vědomí tedy není něco pasivního, co pouze přijímá smyslové dojmy zvenčí, ale je aktivní a tvořivé. Když liješ vodu do džbánu, voda se přizpůsobuje džbánu. Stejně tak se naše smyslové dojmy ze světa přizpůsobují naší formě nazírání. Kant tedy souhlasí s empiristou Humem, který říká, že nevíme, jaký je svět sám o sobě, víme jen to, jaký je svět pro nás.

Tím ale zdaleka nekončíme! Jsou zde přece další filozofické otázky, jako například ty nejklasičtější: *kdo jsme? jak vznikl svět? kde končí vesmír?* Kant se domnívá, že na takové otázky člověk nemůže nikdy najít jistou odpověď. Rozum při takových otázkách působí za hranicemi toho, co my lidé dokážeme poznat.

Když se například zamýšlíme nad tím, odkud se vzal svět a probíráme různé odpovědi, rozum pracuje svým způsobem na prázdno. Nemá totiž ke zpracování žádný smyslový materiál, nemá ani zkušenosti ze vzniku světa. Nemá tedy vlastně nic, o co by se mohl opřít, protože jsme nikdy nezažili vznik světa (celou tu obrovskou skutečnost, již sami tvoříme jen malý díl).

Kdo jsme? Podle Kanta nemůžeme očekávat, že pochopíme, kdo jsme. Možná pochopíme dokonale život květiny nebo hmyzu, ale nikdy nepochopíme sami sebe. Ještě méně tak můžeme očekávat, že pochopíme celý vesmír. (Nad tímto názorem stále přemýšlím, protože s ním tak úplně nesouhlasím. I vy se zamyslete nad některými z vět v tomto článku! Znak správného filozofa je, že si hledá vlastní pravdu! ☺)

Správné nebo nesprávné? To by občas potřeboval vědět asi každý z nás! Kant má pro nás společně s racionalisty řešení: všichni lidé mají „praktický rozum“, tedy schopnost rozumu, který nám umí dát pokaždé vědět, co je v morálce správné a co špatné. No, nevím, jestli je tohle zrovna ta odpověď, kterou jsme chtěli slyšet... ☺ I na to ale Kant myslel (Kant zřejmě myslel na všechno) a tuto větu doplňuje: „Praktický rozum“ se neváže na určité situace, ve kterých se rozhodujeme. Říká nám, jak se máme chovat ve všech situacích. Když tedy Kant popisuje tento svůj mravní zákon, popisuje vlastně lidské svědomí. Nedokážeme popsat, co nám říká svědomí, ale přesto to víme.

Kantovu etiku také nazýváme etikou vlastního přesvědčení. Poukazuje totiž na to, že některé věci děláme pouze z přesvědčení, že jsou správné, ale třeba takové vůbec nejsou. Například, když darujeme peníze na charitu, děláme to proto, že si myslíme, že je to tak správné. I když se peníze po cestě třeba ztratí nebo doputují k někomu jinému, než původně měly, chovali jsme se v souladu s mravním zákonem. Právě osobní přesvědčení je dle Kanta rozhodující pro to, zda můžeme něco nazvat morálně správným činem.

Jednání podle mravního zákona je něco, co nás činí svobodné, tvrdí Kant. Jako bytost vybavená smysly přece nerozhodujeme o tom, co cítíme, smyslové dojmy přicházejí zvenku a ovlivňují nás, ať chceme nebo nechceme. Ale člověk není jen smyslová bytost, nýbrž i rozumová! (naštěstí)

Když následujeme svůj praktický rozum a podrobíme se tak mravnímu zákonu, *jsme to my sami, kdo udává zákon, jímž se řídíme.*

Náročné čtení, vidíte? Jsem si toho vědoma, ale nebojte, už jsme u konce, zbývají jen poslední slova, která si vypůjčím z Kantova hrobu:

*„Dvě věci neustále naplňují mou mysl údivem a posvátnou úctou, a to:
hvězdné nebe nade mnou a mravní zákon ve mně. Jsou pro mne důkazem, že je Bůh nade mnou a Bůh ve mně.“*

P.s. nevěř všemu, co vidiš, Sofie.

Alena Rašová

Smrdí psi?

Pejsci jsou jistě velmi roztomilá a (pokud zrovna nejde o rozzuřené hlídačské hafany za plotem, kteří vypadají, že by vás nejraději na místě schlamstli) přátelská stvoření, na tom se, myslím, shodneme všichni. Na čem už se ale naše názory budou nejspíš rozcházet, je odpověď na otázku, zda psi smrdí, nebo ne. Nedávno jsme na toto téma narazily s kamarádkou Áňou a s překvapením zjistily, že tady jsou naše přesvědčení úplně jiná. Zatímco Áňa zastává názor, že psi rozhodně nesmrdí, já mám o jejich libé vůni značné pochybnosti. Pustily jsme se proto do zapálené debaty, na jejímž konci nás napadlo, že bychom mohly napsat básničky obhajující náš postoj k ne/vůni hafanů. A tak vznikly tyto krátké textíky. (Pro snadnější orientaci: První básnička je moje a autorem té druhé je Áňa.) Při psaní jsme se sice trochu odchýlily od původního námětu, nicméně o to zajímavější myšlenky v nich můžete nalézt. Snad vám pomůžou s utvořením vašeho vlastního mínění. :)

Příjemné počteníčko přeji,

Anna Tkadlčíková a Alžběta Poláčková

Budme upřímní ke svým přátelům

V hlavě už týdny nosím zásadní otázku,
co si s ní počít však nemám tucha,
tento dotaz totiž naráží na lásku
(přesněji) na lásku psa a lidského ducha.

Svět formuje jedna pravda odvěká
a, ano, i té já přidám svůj hlas,
že pes je nejlepším přítelem
člověka
jenže my je podvádíme zas a zas.

Všichni lidé to sice vědí,
ale jen málokdo má odvahu,
vyslovit ten fakt, že psi smrdí
a špiní tlapkami podlahu.

Jistě, většina lidí se brání:
Ale to se přece neříká!

To je, jak kdybych řekl: „Ani!
Připomínáš mi čuníka!“

A v tom je právě ta velká potíž,
že upřímnost na konci řady stát
musí,
neříkáme psům pravdu do očí
totiž,

ale: „Reku, tobě tak voní z pusy!“

Tohleto, přátelé, nikam nevede!
Chudáci psi jsou obětí klamu!

Rek se před fenkami lépe
předvede,

když řeknem mu: „Běž si navonět
tlamu!“

Závěrem tedy musím napsat:
budme všem upřímnými přáteli!

Pak nebude se ani smradlavý pes
kasat:

„Jsem nejvoňavější hafík na Zemi!“

Kolem šesté během dneška
kouslo mě cosi do paty.
Byla to asi malá bleška,
rozhodně ne pejsek chlupatý.

To dokonalé zvířátko,
jak vyplazuje jazýček
a potřeby své zkrátka
vykoná ten mazlíček.

Snad nepadl ti do očka,
neb snad nějaké obavy
z malinkého buldočka
či roztomilé čivavy?

Dobrá, dá se prominout,
každému se něco líbí,
co však nedám dopustit
na ten pejsčí zápach libý!

Ty mi to tu tvrdíš cos,
slyší moje ucho dobře?
Že hafan čpí ti pod tvůj nos?
Tak poslouchej ty lidský zlobře!

Myslete si, co kdo chcete,
dejte mi však malou šanci,
kluci, holky, kdo to čtete,
uvéstí vás v toleranci.

Pes vždy voní domácností,
pokud tedy zapáchá,
zřejmě to u vás smrdí dosti,
napadá mě jen: „Cha, cha, cha!“

Malého pejska přec vina není,
že zkrátka chudák moc nevoní,
třeba by pomohlo navonění,
vůně ti na nos pak zazvoní.

UŽITEČNÉ FRÁZE

Anglicky

IDIOMY

I kdybychom se celý život učili tento jazyk,
obávám se, že ho pořád ještě nebudeme
ovládat na celých sto procent.
Připravila jsem vám pár zajímavých frází,
které jsou běžně používány, ale nedají se doslovně
přeložit. Hurá na ně:

It doesn't ring a bell...
- To mi nic neříká...

The early bird gets the worm.
- Raní ptáče, dříve doskáče.

Birds of feather flock together!
- mána k mánu sda!

It is not rocket science!
- Neul to žádná věda.

STUDY
BY
HEARTH
= UČIT SE
ZPAMĚTI

It's always darkest before the dawn!
- Nic není tak zlé, jak to vypadá!

MAKE UP YOUR MIND!
- Rozhodni se.

So far, so good!
= Zatím je vše v pořádku.

AŽ ZAČNE TO MOJE

Zmáčkl korunku kapesních hodinek a zmizel.

Soudní síň římského místodržitele Piláta se začíná zaplňovat lidmi. Soudci velerady a kněží postávají před vchodem. Náš pan X, oblečený v elegantním bílém obleku a s cylindrem na hlavě, si právě upravuje knírek. Ví, že se zanedlouho objeví i jeho přítel, a tak tu chvilku využije k přivedení svého zevnějšku k dokonalosti. Má rád precíznost.

- Kdo je ten muž a proč jste jej přivedli? Co proti němu máte? - otázal se Pilát kněží.

Vedle pana X se objevil stín vysoké kostnaté postavy.

- Jdeš pozdě -

- Právě naopak, milý příteli, jdu právě na čas. Nemám rád to čekání, než představení začne. Řekl bych, že jsem dokonce dochvilnější než ty, Anděli. Ty přicházíš ještě před začátkem, ale já až tehdy, kdy to opravdu začíná a je na co se dívat. -

- Proč mi říkáš Anděli, milý příteli, když to není mé jméno? - pronesl pan X, aniž by přitom spustil zrak z Piláta.

- Protože neznám tvé jméno, ale tohle mi k tobě vyložené pasuje - odpověděl nepřítomně Ďábel, zatímco se soustředil na soud před sebou. Zvážněl.

- Jakou obžalobu vznášíte proti tomu člověku? - otázal se Pilát znovu kněží.

- *Kdyby nebyl zločinec, nebyli bychom ti ho vydali!* - řekli rozčileně kněží.

Pan X se pousmál nad tou výmluvnou odpovědí. Líbila se mu dokonce natolik, že si ji musel zapsat do notýsku. *Ďábel jeho počínání zpozoroval a protočil panenky. Občas přemýšlel, co je jeho přítel vlastně zač, když často najde humor tam, kde má i Ďábel soudnost.*

- Nepřipadá ti to komické? - obrátil se pan X k Ďáblu.

- Nevím, co by mělo, - odpověděl.

- Stojí tam, spoutaný řetězy, kolem sebe kupu stráží. Je skoro jako nějaká rocková superstár, ty nikdy neskončí moc dobře. Ale ten obraz má přitom i jemnost a hloubku! Jako opera! Někdo by o tom měl napsat hru...-

- Anděli, někdy se tážu sám sebe, kdo z nás dvou je vlastně Ďábel? A bych pravdu řekl, tvůj temný smysl pro humor poukazuje spíše na tebe než na mne -

- Příteli, jsme pouhými pozorovateli této chvíle, která sice silně ovlivní chod dějin v budoucnosti, ale pro tento okamžik je to jen další soudní proces s nevinným člověkem, který stojí v cestě židovským hodnostářům. Výsledek neovlivníme, tak proč si alespoň neužít ten pocit, že známe konec příběhu?

- *Ty jsi král Židů?* - obrátil se Pilát ke Spasiteli

- *Ty sám to říkáš,* - odpověděl Ježíš

Pan X v duchu smekl svůj cylindr před slovy tohoto muže. Jeden z mála filozofů, který dotáhl své poslání do konce. *Pilát Ježíšovo chování též obdivoval. Zdálo se mu, že tomu člověku snad nezáleží na životě, když je k soudnímu jednání tak lhostejný. Ďábel mlčel. Zarážel*

ho fakt, že do soudního procesu nemusel vůbec vstupovat, a přesto se řítit špatným směrem.

Po skončení soudu vyšel pan X spolu s Ďáblem na ulici.

- Každá doba nese své peklo, - řekl Ďáblu

- Tak proč je všechny navštěvuješ? Proč jimi listuješ jako stránkami knihy, drahý příteli? -

- Abych věděl, do kterého se přenesu, až začne to moje, - odpověděl se smutným úsměvem pan X, zmáčkl korunku kapesních hodinek a zmizel.

Když otevřel dveře bytu, seděla u stolu a poslouchala rádio. Otočila se na něj s prázdným pohledem. Nemusela nic říkat, poznal, že to jejich peklo má právě začít.

1. září 1939

Alena Rašová

Bude pršet...

Vdechla těžký vzduch provoněný podzimním listím a vzhledla k temnému nebi, po kterém se valily obrovské mraky jako nějaké zámořské koráby. „Bude pršet,“ zašeptala zastřeným hlasem někam do prostoru ztichlého náměstí. Pousmála se, když zjistila, že to neznělo vůbec vystrašeně. Jako by v té větě zaznívala... „Bude pršet,“ zopakovala zřetelněji s pohledem upřeným na sošku kudrnatého andělíčka sedícího na sloupku uprostřed vyschlé kašny. Na zlomek vteřiny měla pocit, že jí věnoval úsměv plný těžko skrývané ironie, ale když se na něj zadívala podruhé, nepostřehla nic neobvyklého. Oči upíral trochu stydlivě k drobným nožkám, rtíky sešpulené v přemýšlivém výrazu.

Andílek jí připadal zvláštní. Chyběly mu obvyklé zakulacené rysy, které baroko svým nebeským poslům dávalo tak rádo do vínku. Byl vytáhlý a celý působil dost strnule. Jako by ho někdo vytesal z kamene. „Ale on ho někdo vytesal z kamene,“ opravila se v duchu a pak nahlas dodala: „Bude pršet.“

Teď už si byla jistá. To podivné rozechvění, které pociťovala, když vyslovovala tuto větu, nebyl strach. Byla to naděje. Naděje, že přijde déšť a vezme s sebou všechnu tu špínu, že zůstane jen ona a nikdo jiný. Naděje, která se vám rozlije celým tělem a chtě nechtě se musíte usmát, protože jinak to prostě nejde. A tak se usmála. Nejdřív jen váhavě a potom celé náměstí zaplnil její upřímny smích. Najednou se zarazila. *Čemu se tady vlastně směje? Neměla by se bát? Je samotná na druhém konci města, kde to vůbec nezná, už je skoro tma...* „A bude pršet,“ polkla naprázdno. Oblohu prořízl ostrý záblesk světla. Zahřmělo. Dunění přerušilo poslední ozvěny jejího bláznivého smíchu, které se ukrývaly ve výklencích oprýskaných domů, ve spárách mezi dlažbou, v očích černého kocoura a v srdci malého

andělíčka, kterému už na rtech opět pohrával jemný, sotva znatelný, úsměv.

Na dláždění dopadly s tichým pleskotem první kapky přicházejícího deště. Zmateně se rozhlédla kolem sebe. Kam se má schovat? Mokrě vlasy se jí lepily na bledou tvář a podtrhovaly pocit bezmoci, který se jí začínal zmocňovat. „Slečno?“ Zprudka se otočila za hlasem, až se kolem rozletěly kapičky vody. „Co je?“ vyletělo z ní přeskakujícím hlasem dřív, než se stihla zarazit a zkoumavě si prohlížela malého chlapce v černých kalhotách a plandavé větrovce, která mu mohla být o dobrá dvě čísla větší. V pravé ruce svíral rukojeť velkého deštníku. „Slečno, jen jsem si říkal, že když tak prší, možná byste ocenila...“ nechal nedokončenou větu viset ve vzduchu. Zpod rozcuchané hřívy vlasů se do ní zabodávaly dvě tmavé oči, ve kterých ale po dětské bezelstnosti nezbylo ani stopy. Mísila se v nich jen laskavost s ironií. S celým mořem ironie. Najednou jí došlo, proč je jí tak povědomý. Vždyť vypadal jako ten andělíček z vyschlé kašny! A to, že na sobě měl normální oblečení, a ne plátno omotané kolem beder, na tom nic neměnilo! Už, už se chtěla otočit ke kašně, aby si svůj postřeh mohla ověřit, ale zarazil ji výkřik. „Ne!“ Chlapec zavrtěl rozhodně hlavou. „Ne,“ zopakoval potom, i když už stála klidně. „Proč ne?“ zeptala se směsicí překvapení a zvědavosti. Bylo to tolik neskutečné, že se nedokázala bát. „Protože proto,“ pokrčil rameny a vtiskl ji do dlaně rukojeť deštníku. Zmateně potřásla hlavou. „To je pro tebe. Teda pro Vás, jestli chcete,“ dodal, jako by se tím všechno vysvětlovalo. „To nemůžu přijmout. Když mi ho dáš zmokneš zase ty.“ „Jen si ho nechte, slečno. Pro mě je voda život, ale jak se na Vás tak koukám,“ poťouchle se usmál, „vy to máte přesně naopak. Vždyť vypadáte jako zmoklá slepice.“

Na chvíli strnula neschopná vypravit ze sebe jediné slovo, ale pak se jí tvář roztáhla do širokého úsměvu. Uvědomila si totiž, že přesně tak nějak musí vypadat. Po dobu rozhovoru dešť přestala vnímat, ale

teď cítila, že má kabát nacucaný vodou jako houbu a zbytek oblečení také nebyl ušetřen. Celkový dojem podtrhovala řasenka, která jí spolu s kapkami deště stékala po tváři a nechávala za sebou černou klikatou cestičku. „Nekoukejte tak na mě. A ten deštník si klidně můžete otevřít,“ navrhl jakoby mimochodem. „Bude to fungovat daleko líp, tím si buďte jistá.“ Po tvářích se jí rozlila červeň, ale poslechla ho a rozevřela deštník. „Děkuju. Opravdu ti nebude chybět?“ vymáčkla ze sebe nakonec přiškrceným hlasem. „Jasně, že ne. Bych Vám ho jinak nedával. A když půjdete tudy,“ ukázal na širší ulici osvětlenou několika lampami, „dovede vás to až na větší náměstí, kde jezdí tramvaje. Nasedněte na čtyřku, ta vás zaveze do centra a pak už, předpokládám, trefíte.“ Zaraženě na něj zírala. „Jak...?“ Nenechal ji domluvit. „Se mějte hezky, slečno.“ Usmál se na ni křivým úsměvem a dřív, než se stihla vzpamatovat, zmizel v dešti.

Chvíli tam jen tak stála, jako by jí ta situace pořád nedocházela. *Jak mohl vědět...?* Najednou si všimla něčeho bílého, co se válelo v místě, kde předtím stál ten kluk. Třeba mu to vypadlo, třeba by ho ještě dostihla, aby mu to mohla vrátit a poděkovala by mu. Shýbla se, aby to zvedla, ale nakonec zůstala jen překvapeně stát. Na zemi leželo bílé pírkó, ale i když lilo jako z konve, bylo úplně suché. A pak jí to došlo. Bílé pírkó. Pírkó z křídel jejího anděla.

Alžběta Poláčková

Vtipy

Nastoupí blondýnka do vlaku "Dostanu se tímhle vlakem do Plzně?" "NE" nastoupí druhá a ptá se: "a já?"

Muž: "Moje žena se dostala do blázince" kamarád: "Proč?"

Muž: "No... udělali jsme si výlet na hory a tam byla ozvěna a moje žena musí mít vždy poslední slovo."

"Pane doktore právě jsem spolknul oči!"
"A jak vám je?" "Zle - eee."

Proč blondýnky přikládají ucho ke zdi?

Protože poslouchají hause

Co dělá život životem

Život je cesta. Cesta, která stoupá vzhůru do kopce. Výstup na strmou horu. Nevíte, co vás čeká na jejím vrcholu, ale musíte pokračovat. Jdete dál, přeskakujete překážky, běžíte, jste-li unaveni, už jen jdete, později už jenom jdete, čím dál pomaleji, ale neastavíte. Jednou se smíříte s nesmířitelným, s tím, že tu nejste navědy.

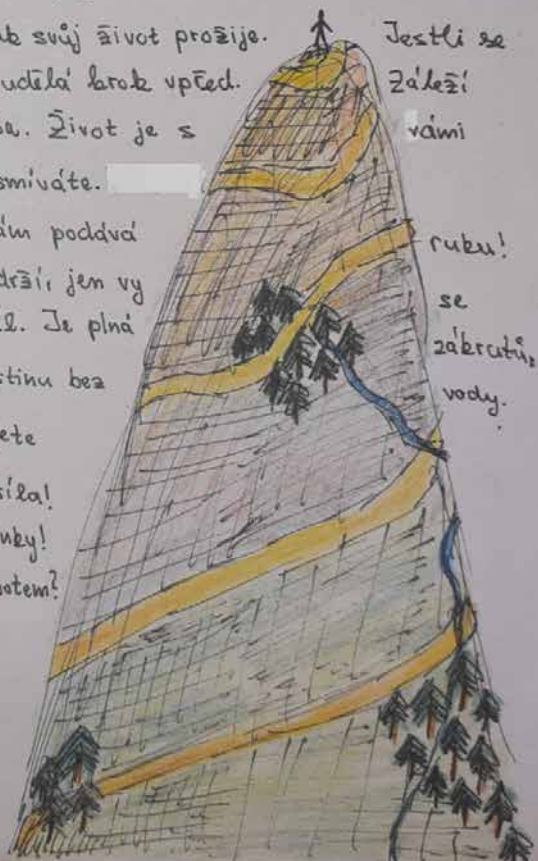
Někdo doběhne na vrchol rychle, jinému výstup trvá dlouho. Často brát vzpomínáme na ty rychlejší. Byli jako svíce. Zazářili v temnotě a posvítili na cestu mnoha ztraceným. Zahoreli krátce jasným plamenem. Shořeli pro druhé.

Každý z nás si může zvolit, jak svůj život prožije. spokojí s pouhým bytím, nebo udělá krok vpřed. jen a jen na nás. Život je volba. Život je s

kdys pláče, zníte, kdys se usmíváte. Uzkutečnete svůj sen! Život vám podává Přijmete ji? On vás vždy podrží, jen vy jednou pustíte. Cesta vede dál. Je plná vede přes husté lesy ale i pustinu bez

ly se ale nevzdávejte a pokračujete vzhůru. Pohání vás vaše vnitřní síla! Přece nejsme jen prázdné schránky! Stále se ptáte, co dělá život životem? Neváhejte a udělejte krok.

Alžběta Růžková

Známkování

Milí čtenáři,

v tomto článku bych se ráda zamyslela nad jednou věcí, která se nás všech týká, týkala, anebo se s velkou pravděpodobností týkat bude. A o čem tedy budu psát? O systému hodnocení na základních klasických školách a gymnáziích neboli známkování.

Já samotná jsem chodila na alternativní základku, kde jsme v nižších ročnících dostávali na vysvědčení pouze slovní hodnocení, později k tomu přibyl i převod na známky. Proto pro mě byl přechod na gympl (BiGy) o něco náročnější. Člověk si musel na začátku školního roku zvyknout jak na větší množství učiva, tak jiný přístup učitelů/profesorů (jak se čtenáři zlíbí) a hlavně výše zmíněné známkování. To pro mě nebyla až taková potíž, ale po několika měsících fungování v tomto systému jsem se začala ptát sama sebe, k čemu je to vlastně dobré.

Častokrát mám pocit, že jsou pro učitele důležitější výsledky/znamky z testu než to, nakolik danou látku chápeme a rozumíme jí. Tím neodsuzuji testy, přijde mi dobré, když člověk může prokázat, jak učivo umí, ale hodně podstatné je, jak jsou písemky koncipovány. Mnohdy je totiž jejich složení takové, že v něm uspějí ti, kteří se látku lépe našprtají. Záměrně užívám slova *našprtají*, protože o nic jiného tady nejde. Stačí napsat věci, které si pamatujete, ale vůbec jim nemusíte rozumět. Potom jedničky dostanou ti, jejichž odpovědi zní přesně tak, jako by je opsali z učebnice. Vždyť tohle vůbec o ničem nevypovídá! Maximálně pak o tom, jak dobrou máte krátkodobou paměť. Většinou je to stejně tak, že se naučíte potřebné informace, napíšete je do testu, a pak je úspěšně zapomenete. Ale k čemu vám to je? Nejedna člověk by vám poradil, ať se učíte látku průběžně, jenže i tady je problém. Učit se průběžně celou škálu předmětů a k tomu ještě zvláště na testy, které píšete tento týden, je časově velmi, velmi náročné. Abyste tohle zvládali, nemohli byste kromě učení dělat nic jiného. Je to hezký plán, ale nakonec to stejně dopadne tak, že se učíte na to, co vám zrovna nejvíc hoří pod nohama (tj. pokud test biologie píšete až příští týden, radši se podívat na zeměpis, který píšete už zítra...). A teď hlavní otázka: Co nás k tomu nutí? Odpověď je nasnadě-znamkování. Když třeba píšu (ted'

v distanční výuce) písemku a nechápu/neumím danou látku, opíšu to ze sešitu. Proč? Protože nechci dostat špatnou známku. Přitom si ale sama sobě umiňuji, že se na to později podívám a opravdu se to doučím. Nechápejte to, prosím, špatně. Není to tak, že bych o věděni/učivo nejevila zájem, právě naopak. Mě ty věci zajímají, vždyť kvůli tomu jsem šla na gympl! Jenže když jste nuceni lítat v tomhle kolotoči, nemůžete se učit ze zájmu ale kvůli výsledkům. A myslím, že většině učitelů musí znít hodně ujetě, že se žáci učí kvůli hrozbě a výsledku a ne zájmu (což je v přeneseném slova smyslu učení kvůli známkám). Otázkou zůstává, nakolik je nutné všechno známkovat. Já za sebou nepotřebuji drába, který mi v případě špatného výsledku hrozí mým závěrečným hodnocením! Zřejmě to tak ale nemají všichni...

Neříkám, že známky jsou úplně špatné, co jim nesmí upřít je třeba systém. Jasně vidíte, na čem jste. Navíc jiný způsob hodnocení (např. slovní) není pro každého. Jsou lidé, kteří k tomu, aby se učili, potřebují impulsy zvenčí, což známky splňují. Nebo je jim blízká přímost, a tu také umožňují. Kromě toho je to jednodušší pro učitele, kteří potom hodnocením nemusí trávit tolik času.

Stejně nás ale tenhle účelný systém všechny deformuje. Podporuje tendenci porovnávat se s ostatními, což je, jak mi většina z vás jistě potvrdí, hrozná hloupost. Narozdíl od základky získat tady na gymplu jedničku, není vůbec nic snadného. Vždyť i dvojka je více než dobrá-chvalitebné! Jenže i ta v mnohých probouzí pocit nespokojenosti. A kdo je původcem? Zámky nejsou spravedlivé. Vždyť do nějakých čísílek nelze narvat plnou hodnotu práce/díla. (To, že se tady pan X našprtal z učebnice 7 stran, které následně zapomněl, nám o jeho inteligenci dvakrát moc neřekne...)

Co hraje v tom všem významnou roli (a toto se týká především gymnázií) je také množství předmětů a látky, jež je v nich nastavena. Po člověku se vyžaduje, aby se všechno naučil na 100 %, ale ve výsledku neumí nic pořádně. Říká se, že je dobré se na gymplu zaměřit na to, co vás opravdu zajímá. Pak se ale musíte smířit s tím, že možná z ostatních předmětů budete nosit trojky. Přitom to ale vůbec neznamená, že byste byli lajdáci. Kolikrát si pak tito lidé odnesou ze střední víc než ti, kteří se všechno učí na jedničky, ale nerozumí tomu. Toto ale není věc, jež by se týkala pouze jednoho nebo dvou gymnázií, to se týká celostátního nastavení českého školství.

Je možné, že jsem se na základce nenaučila všechny věci, které jsou napsány v učebním plánu. Co jsem ale pochopila a řídím se tím, že člověk by se měl učit, protože ho okolní svět zajímá. A taky to, že když se něco učím, chci tomu rozumět (více do hloubky). Pro to ale na gymnáziu (paradoxně) není prostor. Vzhledem k množství předkládaného učiva nejde, abyste všemu rozuměli dopodrobna, chápali to a zároveň měli jedničky. Z toho pro mě plyne jedna myšlenka, již bych ráda zakončila tento článek, a to, že známky můžeme brát jako motivaci, ale nesmíme se jimi nechat zdeformovat. Jsou věci, které prostě známkami vyjádřit nelze.

Budu ráda za každou reakci k tomuto textu. Svoje názory, postoje a zkušenosti mi můžete napsat na mail pistinoviny@provitacreante.cz.

Alžběta Poláčková

co se doopravdy stane ?

Ležel jsem

Když jsem se zvedl

už po mně sahal.

ohlušující zvuk těžkého ticha

tichých zvuků koupající se v měsíčním světle

Stáli jsme těsně vedle sebe

bylo zřejmé, že ví,

blížící se smrt

Ukázal na tichou scénérii kolem,

však sám jednou uvidíš

tajemství smrti,

Přísloviny č. 24

1 úvodník	13 bude přet...
2 Immanuel Kant	14 bude přet...
3 Immanuel Kant	15 bude přet
4 Immanuel Kant	16 vtipy
5 Immanuel Kant	17 co dělá život životem
6 smrdí psi?	18 známkování
7 smrdí psi?	19 známkování
8 smrdí psi?	20 známkování
9 anglické fráze	21 básně
10 až začne to moje...	
11 až začne to moje...	
12 až začne to moje...	

VELKÉ DÍKY PATŘÍ VŠEM TĚM

kteří se podíleli na přípravě tohoto 24. čísla.

šéfredaktorka: Alžběta Poláčková

převod do digitální podoby: Mojmír Poláček, obálka: Alena Rožová

další: Alena Rožová, Anna Tkadlecíková, Jana Hlaváčková,

Jitka Bláhová,

Díky!